

Onsdagen den 11 maj 2011

Utvecklingen av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken efter Lissabonfördragets ikraftträdande

P7_TA(2011)0228

Europaparlamentets resolution av den 11 maj 2011 om utvecklingen av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken efter Lissabonfördragets ikraftträdande (2010/2299(INI))

(2012/C 377 E/07)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av avdelning V i fördraget om Europeiska unionen och av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- med beaktande av Förenta nationernas stadga,
- med beaktande av den europeiska säkerhetsstrategin "Ett säkert Europa i en bättre värld", som antogs av Europeiska rådet den 12 december 2003, och av rapporten om genomförandet av den "Att skapa säkerhet i en värld i förändring", som antogs av Europeiska rådet den 11–12 december 2008,
- med beaktande av utrikesrådets (försvar) slutsatser om GSFP, som antogs den 9 december 2010 och den 31 januari 2011,
- med beaktande av resultatet från toppmötet mellan Förenade kungariket och Frankrike om säkerhets- och försvarssamarbete den 2 november 2010,
- med beaktande av strategin för inre säkerhet i Europeiska unionen, som godkändes av Europeiska rådet den 25–26 mars 2010,
- med beaktande av rådets beslut av den 26 juli 2010 om hur den europeiska avdelningen för yttre åtgärder ska organiseras och arbeta ⁽¹⁾,
- med beaktande av sin resolution av den 23 november 2010 om civil-militärt samarbete och utvecklingen av civil-militär kapacitet ⁽²⁾,
- med beaktande av sin resolution av den 10 mars 2010 om genomförandet av den europeiska säkerhetsstrategin och den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken ⁽³⁾,
- med beaktande av artikel 48 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för utrikesfrågor (A7-0166/2011).

Säkerhets- och utrikespolitik

1. Europaparlamentet påminner om att det internationella systemet genomgår snabba och genomgripande förändringar som drivs av maktförskjutningen mot framväxande internationella aktörer och ett allt större ömsesidigt beroende, vilket omfattar ekonomiska och finansiella svårigheter, miljöförstörelse och klimatförändringar, knappa energi- och råvaruresurser samt de därmed sammanhängande säkerhetsutmaningarna.

2. Europaparlamentet inser att Europeiska unionen, i en orolig omvärld och i tider av ekonomisk och finansiell kris, måste stärka sitt strategiska oberoende och slå vakt om sina värderingar och intressen samt skydda sina medborgare, genom att utveckla en gemensam vision av de viktigaste utmaningarna och hoten och genom att samla sin kapacitet och sina resurser för en adekvat reaktion på dessa utmaningar och hot, och därigenom bidra till bevarandet av internationell fred och global säkerhet, bland annat genom att sträva efter en verklig multilateralism.

⁽¹⁾ EUT L 201, 3.8.2010, s. 30–40.

⁽²⁾ Antagna texter, P7_TA(2010)0419.

⁽³⁾ EUT C 349E, 22.12.2010, s. 63.

Onsdagen den 11 maj 2011

3. Europaparlamentet anser att ett stärkt strategiskt oberoende i säkerhetsfrågor för EU:s del omfattar förmågan att enas om gemensamma politiska mål och strategiska riktlinjer, att ingå strategiska partnerskap med relevanta internationella organisationer, däribland Nato, och stater för att samla in lämplig information och utarbeta gemensamma analyser och bedömningar, att förvalta och vid behov förena ekonomiska, civila och militära resurser, att planera och driva effektiva krishanteringsinsatser inom ramen för de utvidgade Petersbergsuppgifterna samt att utforma och genomföra en gemensam försvarspolitik, och därmed ta de första konkreta stegen mot ett gemensamt försvar.
4. Europaparlamentet understryker att de nya bestämmelser om en gemensam säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) som infördes genom Lissabonfördraget är ett tydligt politiskt uttryck för EU:s avsikter att verka som en stabiliserande kraft i världen. De utgör också en tydlig rättslig ram som stärker EU:s förmåga att bedriva sin utrikes- och säkerhetspolitik med hjälp av en heltäckande strategi, där alla de instrument som står till unionens och medlemsstaternas förfogande utnyttjas, i syfte att förebygga och hantera kriser och konflikter samt bygga en varaktig fred.
5. Europaparlamentet framhåller särskilt följande:
- a) Gusp (den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken) och GSFP, som är en del av Gusp, omfattas numera av den rättsligt bindande institutionella ram som utgörs av EU:s principer (demokratien, rättsstaten, de mänskliga rättigheternas och de grundläggande friheternas allmängiltighet och odelbarhet, respekten för människovärdet, principerna om jämlikhet och solidaritet samt respekten för principerna i FN-stadgan och i folkrätten, inklusive skyddsansvaret), och målen för dessa politikområden har gått upp i de allmänna målen för EU:s yttre åtgärder.
 - b) När EU bedriver sin utrikes- och säkerhetspolitik ska unionen säkra konsekvensen och sammanhållningen mellan de olika delarna av sina yttre åtgärder och mellan externa och interna politikområden. Vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik har ett särskilt ansvar i denna fråga.
 - c) I nära samarbete med medlemsstaterna leder vice ordföranden/den höga representanten Gusp, lägger fram förslag till GSFP-beslut och GSFP-uppdrag samt om utnyttjande av nationella resurser och unionsinstrument tillsammans med kommissionen, samordnar vid behov dessas civila och militära delar samt fungerar som ordförande för rådet (utrikes frågor) och vice ordförande för kommissionen med ansvar för såväl yttre förbindelser som samordningen av och konsekvensen i EU:s yttre åtgärder som helhet.
 - d) Unionens höga representant har befogenhet att för rådet lägga fram förslag på området för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, antingen på eget initiativ eller på begäran av Europeiska rådet, under Europeiska rådets allmänna ledning – rådet kan i sådana fall fatta beslut genom kvalificerad majoritet.
6. Europaparlamentet understryker att det krav på konsekvens som fastställs i fördraget, den nya lydelsen av artikel 40 i EU-fördraget (enligt vilken genomförandet av såväl Gusp som EU:s övriga politikområden inte ska påverka tillämpningen av respektive förfaranden) och färsk rättspraxis från EU-domstolen (se målet om handeldvapen och lätta vapen) skyddar såväl gemenskapsmetodens företrädesrätt som särdragen och befogenheterna för Gusp. Samtidigt uppmuntras en tillnärmning av olika politikområden, instrument, resurser och rättsliga grunder i en överordnad helhetsstrategi där bidragandet till freden och säkerheten i världen blir ett övergripande mål för EU:s yttre och inre åtgärder och GSFP ett av unionens redskap. Militära medel kan även sättas in vid naturkatastrofer och katastrofer som orsakats av människan; ett praktiskt exempel på detta var när EU:s militära stab samordnade den militära kapaciteten till stöd för de civila humanitära räddningsinsatserna under översvämningarna i Pakistan 2010, i överensstämmelse med FN:s tillämpliga riktlinjer om användning av militära och civila försvarsmedel vid internationell katastrofhjälp (Osloriktlinjerna) och efter en begäran av kommissionen.
7. Europaparlamentet uttrycker därför oro över att det fortfarande, över ett år efter Lissabonfördragets ikraftträdande, inte finns några påtagliga tecken på en övergripande strategi för EU efter Lissabon som kan övervinna gamla förfaranderelaterade och institutionella hinder, samtidigt som de olika rättsliga befogenheterna bevaras när EU-medborgares säkerhet står på spel.

Onsdagen den 11 maj 2011

8. Europaparlamentet är övertygat om att en trovärdig yttre säkerhetspolitik kräver ett större inbördes beroende medlemsstaterna emellan, bättre inre sammanhållning samt ett ömsesidigt förtroende och en ömsesidig solidaritet, på ungefär samma sätt som vad som uppnåtts när det gäller den inre säkerheten genom Schengensamarbetet (där Schengenländerna genom att skydda sina egna gränser också skyddar övriga medlemsstaters gränser, nationella regler får giltighet över hela Europa och uppdrag som rör skyddet av nationens säkerhet kan utföras även på en annan stats territorium eller av gemensamma team som agerar i enlighet med EU:s normer).

9. Europaparlamentet beklagar medlemsstaternas ovilja att komma fram till en gemensam hållning i fråga om Libyenkrisen, FN:s säkerhetsråds resolution 1973 och hur denna ska genomföras. Parlamentet är djupt oroat över faran att tillfälliga koalitioner av villiga stater eller bilaterala samarbeten betraktas som hållbara alternativ till GSFP, då ingen stat i Europa har kapaciteten att bli en global aktör av vikt på säkerhets- och försvarsområdet i det nya århundradet. Parlamentet påminner om att Lissabonfördraget erbjuder en möjlighet att anförtro genomförandet av en krishanteringsinsats åt en grupp medlemsstater, dock inom ramen för ett rådsbeslut där målen, räckvidden och villkoren för insatsen anges. Vice ordföranden/den höga representanten ska också knytas till insatsen. Om en trovärdig, ny taktik för politiken för vårt södra grannskap ska kunna utformas är det helt nödvändigt med ett gemensamt svar på händelserna i Libyen. Parlamentet påminner om att mandatet i FN:s säkerhetsråds resolution 1973(2011) om att skydda civila i Libyen inte bör överskridas genom oproportionerlig användning av våld. Vice ordföranden/den höga representanten uppmanas att vidta konkreta åtgärder för att säkra ett tidigt eldupphör i syfte att stoppa blodutgjutelse och lidande bland Libyens folk. Parlamentet uppmanar med eftertryck vice ordföranden/den höga representanten att spela en kraftfull och direkt roll för att främja politiska initiativ i denna riktning. Det är av avgörande betydelse att nära samarbeta med det interimistiska nationella övergångsrådet, Afrikanska unionen och Arabförbundet i syfte att kanalisera den aktuella militära konflikten i riktning mot politiska och diplomatiska lösningar, däribland målet att se till att Gaddafiregimen avgår. Parlamentet understryker att utarbetandet av en strategi för Sahelregionen och Afrikas horn utgör ytterligare en konkret möjlighet för EU att visa prov på sin förmåga att ta sig an utmaningar i såväl säkerhets- som utvecklingsfrågor.

10. Europaparlamentet uppmanar Europeiska rådet att utföra sitt uppdrag att kartlägga EU:s strategiska intressen och politiska mål genom att utarbeta en strategi för EU:s utrikespolitik som är framtagen för internationella händelser, bygger på en verklig tillnärmning mellan de olika dimensionerna av EU:s yttre åtgärder och regelbundet ses över. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten och rådet att vidareutveckla begreppet "människors säkerhet" och göra det till ett centralt begrepp i EU:s utrikespolitiska strategi samt omsätta det i konkreta politiska riktlinjer.

11. Europaparlamentet uppmanar Europeiska rådet och dess ordförande att sätta i gång med denna uppgift på grundval av en politisk dialog med Europaparlamentet och att diskutera dess rekommendationer. Parlamentet hävdar att denna dialog är nödvändig i ljuset av de nya fördragsbestämmelserna och behovet att ta fram och genomföra en utrikespolitisk strategi som bygger på ett verkligt helhetsgrepp. Dialogen bör föras regelbundet, med lika stort fokus på tidigare framsteg som gjorts som på framtidsutsikterna.

12. Europaparlamentet understryker sin roll som det organ som direkt representerar unionens medborgare, något som betyder att parlamentet är en avgörande källa till den demokratiska legitimiteten för Gusp och GSFP och ger tyngd åt parlamentets rätt att förvänta sig att dess ståndpunkter och rekommendationer kommer att beaktas i vederbörlig ordning.

13. Europaparlamentet påminner dessutom om att vice ordföranden/den höga representanten enligt fördraget ska godkännas av parlamentet, att parlamentet är medbeslutande i frågor som rör budgeten för EU:s yttre åtgärder, inklusive civila uppdrag inom Gusp och GSFP och administrativa kostnader som uppkommer i samband med EU:s militära samordning, och att parlamentets samtycke är väsentligt för att EU:s strategier ska kunna omsättas i lagstiftning och för att internationella avtal ska kunna ingås, inklusive sådana som huvudsakligen rör Gusp, med undantag endast för avtal som uteslutande rör Gusp.

14. Europaparlamentet önskar samtidigt förstärka samarbetet med de nationella parlamenten i EU kring utövandet den demokratiska kontrollen av Gusp och GSFP, med målet att ömsesidigt förstärka deras respektive inflytande över de politiska val som görs av de andra EU-institutionerna och av medlemsstaterna, samtidigt som de nationella parlamentens nuvarande försvarspolitiska befogenheter respekteras till fullo. Parlamentet beklagar att ingen överenskommelse nåddes vid sammanträdet med konferensen för talmän i medlemsstaternas parlament den 4-5 april 2011 om hur en interparlamentarisk konferens om Gusp och

Onsdagen den 11 maj 2011

GSFP ska vara beskaffad och ser fram emot ett avtal med de nationella parlamenten om nya former för interparlamentariskt samarbete på detta område. Parlamentet påminner om att det i artikel 9 i protokoll nr 1 till Lissabonfördraget om de nationella parlamentens roll tydligt fastslås att Europaparlamentet och de nationella parlamenten tillsammans ska bestämma hur ett effektivt och regelbundet interparlamentariskt samarbete ska organiseras och främjas inom unionen.

15. Europaparlamentet framhåller den roll som kommissionen ges av fördragen för att verkställa den politik och de åtgärder som har ett samband med de övriga dimensionerna av EU:s yttre åtgärder, ta initiativ till lagstiftning, genomföra budgeten och administrera gemenskapsprogrammen samt sköta EU:s yttre representation, utom när det gäller Gusp. Rådet, kommissionen och parlamentet uppmanas att stärka sitt samarbete i syfte att säkra enhetlighet mellan de olika områdena av EU:s yttre åtgärder för ett effektivare utnyttjande av instrumenten inom GSFP, med respekt för vars och ens behörighet.

16. Europaparlamentet påpekar att vice ordförandens/den höga representantens befogenheter och ansvarsområden inte innebär dubbla roller, utan en sammanslagning av funktioner och källor till legitimitet, vilket ställer henne i centrum för processen att föra samman de olika instrumenten, aktörerna och förfarandena för EU:s yttre åtgärder i en sammanhållen relation. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att tolka sin roll som proaktiv och att i en konstruktiv dialog med parlamentet verka dels för att aktivt främja politisk enighet mellan medlemsstaterna kring de strategiska linjerna och politiska alternativen för Gusp och GSFP, dels för att säkra konsekvensen i, effektivt samordna och fullständigt utnyttja potentialen till synergier mellan Gusp och GSFP och andra delar av unionens yttre åtgärder, liksom mellan de delar av unionens interna politik som påverkar eller får konsekvenser på det externa planet.

17. Europaparlamentet anser att Europeiska utrikestjänsten har en nyckelroll för att få till stånd en effektiv, heltäckande strategi som bygger på en fullständig integrering av GSFP, Gusp och de andra delarna av EU:s yttre åtgärder, i synnerhet utvecklingssamarbetet samt politiken för handel och en tryggad energiförsörjning. Parlamentet välkomnar resultatet av förhandlingarna, som ledde till att Europeiska utrikestjänsten inrättades som en struktur till stöd för EU:s institutioner och för de olika dimensionerna i unionens yttre åtgärder, och som gav utrikestjänsten ett brett spektrum av befogenheter och ansvarsområden och en fast koppling till kommissionen, utan att på något sätt inkräkta på kommissionens behörighet. Parlamentet hoppas att utrikestjänstens uppdrag att genomföra en strategisk planering av de viktigaste finansiella instrumenten med koppling till EU:s yttre åtgärder får till resultat att de används konsekvent för att främja EU:s principer och mål.

18. Europaparlamentet upprepar att det behövs en närmare samordning och mer samverkan mellan de civila och militära strukturerna och kapaciteterna för krishantering inom ramen för den övergripande strategin, samtidigt som åtskillnaden mellan de civila och militära rollerna och de olika beslutsprocesserna och befälsordningarna bevaras.

19. Europaparlamentet beklagar att den provisoriska organisationsplanen för utrikestjänsten inte omfattar alla befintliga enheter som sysslar med planläggning och programplanering av krishantering samt konfliktförebyggande och fredsbyggande arbete inom GSFP-strukturerna i linje med Madridöverenskommelsen. Parlamentet begär i detta sammanhang för det första att man håller regelbundna sammanträden i en krishanteringsnämnd bestående av direktoratet för krishantering och planering, den civila planerings- och ledningsenheten, EU:s militära stab, Sitcen, enheterna för fredsbyggande, konfliktförebyggande, medling och säkerhetspolitik, ordförandeskapet för Kusp, de geografiska kontoren och övriga tematiska strukturer som berörs, underställda vice ordföranden/den höga representanten och den verkställande generalsekreteraren, med deltagande av kommissionens strukturer för humanitärt bistånd, civilskydd och inre säkerhet, efter omständigheterna. Dessa sammanträden skulle samordnas av den verkställande direktören för krisinsatser. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten och kommissionen att förse krishanteringsnämnden med ett effektivt system för varningar och nödsituationer och en stor, gemensam ledningscentral som är placerad hos utrikestjänsten, så att övervakning kan genomföras dygnet runt, sju dagar i veckan för att på så sätt undvika de aktuella operativa överlappningarna, som knappast låter sig förenas med behovet av ett lämpligt system för övervakning och snabbinsatser vid kriser. Parlamentet anser att samordning och utbyte på regelbunden basis bör säkras mellan detta system och det europeiska centrumet för krisberedskap som kommissionen håller på att bygga upp, i syfte att säkra lämpliga samverkansvinster, med respekt för varandras behörigheter. För det andra efterlyser parlamentet en permanent arbetsstruktur som innefattar ovan nämnda aktörer och som går utöver den akuta krishanteringen, i syfte att utveckla gemensamma tillvägagångssätt, till exempel på områdena för rättsstatsprincipen och reformer av säkerhetssektorn. För det tredje kräver parlamentet en halvtidsöversyn av den nuvarande ramen i syfte att etablera en verkligt integrerad strategisk planering och begreppsmässig utveckling för utrikestjänsten på området för krishantering och fredsbyggande.

Onsdagen den 11 maj 2011

20. Europaparlamentet anser att krishanteringsnämnden bör förse utrikestjänsten med en enhetlig beredskapsplanering för tänkbara insatsområden och krisscenarion, även genom en krisplattform för praktisk krishantering både i Bryssel och på fältet för att samordna utnyttjandet av de olika finansiella instrument och resurser som står till EU:s förfogande, utan att detta undergräver de enskilda beslutsförfaranden och rättsliga grunder som gäller för utnyttjandet av civila och militära resurser i samband med Gusp och GSFP eller för användningen av gemenskapsinstrumenten.

21. Europaparlamentet understryker behovet att förstärka de civila och militära strukturerna, avdelningarna och enheterna för krishantering inom utrikestjänsten och kommissionen genom att sprida ut dem och organisera dem på ett mer rationellt sätt. Detta innebär i synnerhet följande:

- a) Parlamentet begär en förstärkning av enheten för operativ planering av civila uppdrag inom den civila planerings- och ledningsenheten.
- b) Parlamentet upprepar sitt krav på att tjänsten för utrikespolitiska instrument (FPIS), som planerar och programmerar krisinsatsåtgärderna enligt artikel 3 i kommissionens instrument för stabilitet, integreras i utrikestjänstens strukturer för krishantering och fredsbyggande, vilket bör ske genom att de 12 AD- och 5 AST-tjänster, tidigare Relex/A2, som har varit placerade i enhet 2 i det nya utrikespolitiska instrumentet överförs till utrikestjänsten. Parlamentet påpekar att denna överföring är en förutsättning för att häva reservationerna om motsvarande post i kommissionens budget.
- c) Parlamentet stöder inrättandet av ett gemensamt servicecenter för hantering av GSFP-uppdrag som i ett interinstitutionellt kontor förenar kommissionens enhet 3 "Gusp-uppdrag inom ramen för de utrikespolitiska instrumenten" (före detta Relex/A3) och enheten "Uppdragsstöd" hos den civila planerings- och ledningsenheten. Genom att ta över de uppgifter som gäller personal, logistik, upphandling och finansiering i samband med civila GSFP-uppdrag och befria uppdragschefen från en del av de administrativa uppgifterna skulle den nya tjänsten garantera en ökad effektivitet, såväl genom att samla de administrativa funktionerna, till att börja med processen för val och rekrytering av personal, som genom att centralisera inköp och drift av utrustning.

22. Europaparlamentet beklagar de bristfälliga resultaten i processen att nå de civila kapacitetsmålen för 2010, framför allt om man jämför de personalenheter som ställts till förfogande på papperet från medlemsstaterna och de resurser som faktiskt står till uppdragens förfogande, de måttliga framstegen när det gäller utbildning av personalen (frånvaro av gemensamma standarder, begränsat antal utbildningsprogram som laddats upp till programmet för utbildningsmöjligheter inom programmiljön Goalkeeper, "Schoolmaster"). Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten, rådet och medlemsstaterna att med gemensamma ansträngningar åter få liv i processen för utveckling av civil kapacitet, framför allt vad gäller rekrytering, jämn könsfördelning, utbildning och utnyttjande. Parlamentet framhåller särskilt vikten av att man fortsätter att bygga på den grund som lagts genom de två civila kapacitetsmål som EU hittills har eftersträvat för att möta dessa olösta utmaningar. Det bör upprättas en EU-mekanism som stärker den civila kapaciteten, särskilt genom utbildning för och utökning av den civila delen av den europeiska säkerhets- och försvarsakademien.

Säkerhet och försvar

23. Europaparlamentet bekräftar att tillförlitliga, pålitliga och tillgängliga militära resurser är ett nödvändigt villkor för en självständig GSFP och en heltäckande strategi, och att dessa resurser bör tillhandahållas av medlemsstaterna. Parlamentet betonar vidare att sådana militära resurser kan utnyttjas för olika ändamål, inte minst civila, inom ramen för de principer som ligger till grund för EU:s handlande på den internationella arenan och självständigheten för EU:s rättssystem.

24. Europaparlamentet beklagar den skarpa kontrasten mellan de 200 miljarder euro per år som medlemsstaterna avsätter till försvaret och bristen på resurser som står till EU:s förfogande, liksom de plågsamt segdragna konferenserna för att få fram styrkor för EU:s militära operationer, samtidigt som det finns överflödigt kapacitet och personal. Parlamentet beklagar djupt att metoden med styrkebidragsprocesser har tillämpats i mer än tolv år utan att åstadkomma några konkreta kvantitativa eller kvalitativa förbättringar av den militära kapacitet som finns tillgänglig för uppdrag inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Parlamentet framhåller behovet av regelbunden utvärdering av förbättringarna av den militära kapaciteten. Parlamentet påpekar att det råder en allt större obalans mellan å ena sidan den växande efterfrågan från utlandet och å andra sidan de resurser som medlemsstaterna ställer till förfogande för unionen.

Onsdagen den 11 maj 2011

25. Europaparlamentet konstaterar med oro att den nuvarande ekonomiska åtstramningen riskerar att resultera i nedskärningar som inte är samordnade på EU-nivå och i fortsatta överlappningar som skulle kunna ifrågasätta GSFP som sådan, när medlemsstaterna i stället borde göra smartare investeringar i försvaret genom att samla och dela på en större andel av sin försvarskapacitet, sin budget och sina behov samtidigt som man uppnår en bättre säkerhet för sina medborgare. Medlemsstaterna uppmanas att möjliggöra större insyn i sina respektive försvarsbudgetar.

26. Europaparlamentet påminner om att Gusp och GSFP även bör resultera i nedrustning och ickespridning av vapen, från handeldvapen och lätta vapen till kärnstridsvapen och ballistiska robotar. Vice ordföranden/den höga representanten uppmanas med eftertryck att ge denna strategi högsta prioritet genom att främja en ny serie föregripande åtgärder för att ta itu med de frågor som rör landminor, klustervapen, ammunition som innehåller utarmat uran, handeldvapen och lätta vapen samt biologiska, kemiska och kärntekniska massförstörelsevapen och deras bärare. Vice ordföranden/den höga representanten uppmanas också att årligen rapportera till Europaparlamentet om genomförandet av 2010 års konferens för översyn av ickespridningsfördraget och om konferensens handlingsplan för nedrustning och ickespridning.

27. Europaparlamentet beklagar djupt den omfattande överlappningen bland EU:s försvarsprogram. Det finns till exempel över tjugo program för pansarfordon, sex olika program för attackubåtar, fem program för luftvärnsrobotar och tre program för stridsflygplan, vilket innebär att man inte uppnår skalfördelar, att de begränsade ekonomiska resurserna slösas bort och att priserna på europeisk försvarsutrustning pressas upp. Detta resulterar också i en fortlöpande fragmentering av det europeiska försvarets industriella och tekniska bas, försämrar konkurrenskraften för hela den säkerhetsrelaterade industrisektorn i Europa och äventyrar därmed direkt det tekniska ledarskapet och sysselsättningen.

28. Europaparlamentet bekräftar att man måste visa en stark gemensam och långsiktig politisk vilja och fullt ut utnyttja möjligheterna i Lissabonfördraget när det gäller samtliga frågor som nämnts ovan, och menar också att det gradvisa utarbetandet av en gemensam försvarspolitik som kan leda till ett gemensamt försvar ska syfta till att förstärka EU:s förmåga att reagera på kriser och ombesörja ett långsiktigt freds- och uppbyggande, och framför allt att stärka Europas strategiska oberoende och handlingsförmåga. Parlamentet begär att Europeiska rådet anordnar ett extra möte om EU:s säkerhet och försvar. Parlamentet upprepar sin begäran om att en vitbok om EU:s säkerhet och försvar utarbetas inom ramen för en process där alla berörda parter i EU ingår, på grundval av nationella översyner av säkerhet och försvar i samtliga medlemsstater. Översynerna bör genomföras enligt en gemensam mall som möjliggör direkta jämförelser av den nuvarande kapacitetens och planeringsförutsättningarnas starka och svaga sidor.

29. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck medlemsstaterna att stödja Europeiska försvarsbyrån som det specialiserade EU-organ som har till uppgift att identifiera och utveckla försvarskapacitet på kris- och hanteringsområden och att främja och stärka det europeiska försvarsmaterielsamarbetet.

30. Europaparlamentet noterar att den fransk-brittiska överenskommelsen av den 2 november 2010 om säkerhets- och försvarssamarbete har börjat tillämpas utanför EU-fördragets ramar. Parlamentet hoppas dock att detta senaste försök till fransk-brittiskt samarbete ska kunna fungera som en katalysator för ytterligare framsteg på EU-nivå i enlighet med unionens institutionella ram och det logiska behovet av rationalisering, driftskompatibilitet och kostnadseffektivitet. Parlamentet understryker att Europeiska försvarsbyrån bör ha en understödande roll i detta sammanhang. Det nuvarande fransk-brittiska försvarssamarbetet bör omfatta en färdplan för ett effektivare europeiskt försvarssamarbete som grundar sig på kapacitetsplanering och ömsesidigt beroende. Parlamentet uppmanar den franska och den brittiska regeringen att göra åtaganden kring framtida EU-system för att på multilateral basis samla och dela resurser.

31. Europaparlamentet understryker att det permanenta strukturerade samarbetet i enlighet med fördraget innebär ett rättsligt skydd och rättsliga skyldigheter och också är ett instrument som främjar en bättre användning av GSFP-medlen i tider av ekonomiska åtstramningar och bidrar till att komma till rätta med bristen på samförstånd mellan medlemsstaterna. Parlamentet uppmanar rådet och medlemsstaterna att utan vidare dröjsmål fastställa målen för och innehållet i detta samarbete, med deltagande av samtliga medlemsstater som är både politiskt villiga och militärt kapabla.

Onsdagen den 11 maj 2011

32. Europaparlamentet anser att försvarsministrarnas roll behöver stärkas inom rådet i konstellationen utrikes frågor.

33. Europaparlamentet påminner om att klausulen om ömsesidig hjälp utgör en rättsligt bindande skyldighet till faktisk solidaritet i händelse av ett angrepp utifrån mot någon av medlemsstaterna, utan att detta strider mot Natos roll i den europeiska säkerhetsstrukturen, samtidigt som man respekterar den neutralitet som några av medlemsstaterna valt. Parlamentet vill därför se en seriös diskussion om den verkliga effekten av klausulen om ömsesidig hjälp. I diskussionen bör man ta upp de olösta frågor i genomförandebestämmelserna som lyftes ut ur förslaget till fördrag om Europeiska unionens funktionssätt. Parlamentet efterlyser ett utarbetande av politiska riktlinjer, en absolut nödvändighet inte minst med tanke på det nyligen upphävda ändrade Bryssel fördraget (VEU).

34. Europaparlamentet anser att tiden nu är inne att efter politiska och institutionella resultat nå ett konkret resultat i fråga om den militära kapaciteten i samband med utvecklingen av GSFP. Parlamentet påminner om de stora möjligheter att främja utvecklingen av den kapaciteten och beskriva den progressiva ramen för EU:s försvarspolitik som erbjuds i bestämmelserna som infördes genom Lissabonfördraget, och understryker behovet av att de får en snar tillämpning.

35. Europaparlamentet rekommenderar medlemsstaterna att satsa helhjärtat på tillhandahållande och underhåll av militär kapacitet och att möta den utveckling som innebär större tonvikt vid de kvalitativa aspekterna. Parlamentet instämmer i kraven från det informella mötet med försvarsministrarna i Gent, den tysk-svenska rapporten och Weimarinitiativet, och begär att man utan dröjsmål övergår till den operativa fasen i enlighet med rådets slutsatser från december 2010, där försvarsministrarna kom överens om att Europeiska försvarsbyrån bör intensifiera sitt arbete för att underlätta kartläggningen av områden där man kan samla och gemensamt utnyttja militär kapacitet, bland annat med stöd av en expertgrupp. Parlamentet framhåller att denna nya strategi för kapacitetsutveckling måste bli en framgång, och uppmanar medlemsstaterna att respektera den tidsfrist som fastställdes av rådet i december 2010. Stabscheferna för EU:s väpnade styrkor har fått i uppdrag att fram till maj 2011 inventera sina kapaciteter, EU:s militära stab har fått i uppdrag att använda dessa uppgifter för att ta fram en översikt till mitten av 2011 och EU:s försvarsministrar kommer att dra sina definitiva slutsatser före årsskiftet. Parlamentet uppmanar byrån att göra detta nya initiativ till en prioriterad fråga och att upprätta en förteckning över potentiella nya projekt (till exempel områden som satellitkommunikation, medicinskt stöd, marin logistik och it-säkerhet) för att undvika dubblering av kostnader och öka driftskompatibiliteten.

36. Europaparlamentet ansluter sig till rekommendationerna från rådet (utrikes frågor) i januari 2011, som uppmanade vice ordföranden/ den höga representanten att gå vidare med de frågor som togs upp i Weimarinitiativet, så att konkreta åtgärder snarast möjligt kan vidtas på grundval av en rapport som ska läggas fram vid ett möte med rådet (utrikes frågor) i mitten av 2011, i syfte att i största möjliga mån uppnå konkreta resultat före årsskiftet, inklusive möjligheten att utvidga sådana initiativ till andra intresserade medlemsstater.

37. Europaparlamentet bekräftar behovet att få bukt med den nuvarande obalansen vad gäller kapaciteten att planera och leda civila respektive militära operationer, genom att förse EU med en permanent militär-strategisk planerings- och ledningsnivå eller operationshögkvarter som gör det möjligt för EU att vidta mer återverkande och kostnadseffektiva åtgärder. Parlamentet understryker det begränsade utnyttjandet av Berlin Plus-avtalen som hittills enbart har gällt övertagandet av redan befintliga Natouppdrag och problemen i samband med ramen för Nation Trak på grundval av utnyttjandet av fem nationella operationshögkvarter, och den därav följande bristen på förplanering och svårigheterna att samla styrkan och den allt mer komplicerade samordningen av civil och militär kapacitet.

38. Europaparlamentet anser att det nuvarande operativa centret förvisso utgör ett välkommet första steg, men är otillräckligt och inte motsvarar den ambitionsnivå som bör gälla för ett permanent operativt högkvarter, och anser att det måste göras permanent och få möjligheter att leda mer omfattande uppdrag, att det måste föras med tillräckliga personalresurser och den operativa infrastruktur som krävs, att man måste åtgärda opålitligheten i infrastrukturen för EU:s kommunikations- och informationssystem, som i första hand beror på avsaknaden av en permanent (C2-)struktur för ledning och kontroll (och en relevant rättslig ram), vilket även kan påverka situationsmedvetenheten negativt. Parlamentet förespråkar att man samlar det militära högkvarteret och det civila högkvarteret på ett och samma ställe för att kunna genomföra samtliga militära och civila operationer och maximalt utnyttja de eventuella synergier, samtidigt som man respekterar de skilda civila och militära befälsordningarna, de olika beslutsprocesserna och mekanismerna för finansiering.

Onsdagen den 11 maj 2011

39. Europaparlamentet välkomnar vice ordföranden/den höga representantens erkännande av EU:s behov av en militär ledningskapacitet i hennes svar på Weimarinitiativet. Parlamentet hävdar att den kostnadseffektivitetsanalys som begärts av vice ordföranden/den höga representanten även bör beakta de kostnader som uppkommer på grund av avsaknaden av ett operativt högkvarter för EU. Parlamentet förklarar sin avsikt att främja en studie av den aspekten och den nya strukturens eventuella kostnader och finansieringsmekanismer.

40. Europaparlamentet inser värdet av stridsgrupperna, men efterlyser en noggrann översyn av själva begreppet och gruppernas struktur, som hittills inte utnyttjats, så att större flexibilitet och effektivitet kan uppnås. Parlamentet anser att

- man kunde överväga att specialisera en av de två stridsgrupperna i nischkapaciteter och/eller kapaciteter anpassade för konflikter av låg intensitet som kräver såväl civila som militära uppdrag,
- man bör låta de operativa kostnaderna bäras av Athena-mekanismen, som ska ses över under det polska ordförandeskapet.

41. Europaparlamentet understryker fördragets hänvisning till att en europeisk politik för kapacitet och försvarsmateriel ska utarbetas under medverkan av Europeiska försvarsbyrån, och efterlyser ett samarbete mellan EU:s institutioner och organ samt medlemsstaterna i detta syfte när en sådan politik ska utformas och genomföras.

42. Europaparlamentet uppmuntrar ett nära samarbete mellan Europeiska försvarsbyrån och kommissionen i syfte att stärka kapaciteten till dubbelt utnyttjande och på sätt finna en så heltäckande strategi som möjligt i fråga om säkerhetsrelaterad forskning till förmån för en bättre synergisk hantering av civila och militära resurser, framför allt genom säkerhetstemat i ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling. Parlamentet välkomnar följaktligen planerna på ett åttonde ramprogram som även avser den yttre säkerheten. Parlamentet uppmanar kommissionen att bekräfta att krishanteringen verkligen är av civil-militär karaktär och att överväga att avsätta EU-medel för att finansiera säkerhets- och försvarsrelaterad forskning med civila användningsområden. Detta samarbete bör dock inte överskrida vad som är nödvändigt för ett civil-militärt samarbete med syfte att bevara freden, förebygga konflikter, stärka den internationella säkerheten och hantera kriser.

43. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck chefen för Europeiska försvarsbyrån (vice ordföranden/den höga representanten) och rådet att i god tid presentera ett nytt rådsbeslut om inrättandet av Europeiska försvarsbyrån, utifrån byråns nya roll i enlighet med Lissabonfördraget. Mot bakgrund av Lissabonfördraget och dess konsekvenser för Europeiska försvarsbyrån ställer sig parlamentet frågande till byråns rättsliga grund, som är från 2004. Rådet uppmanas att informera Europaparlamentet om de förändringar som krävs i rådets gemensamma åtgärd om inrättandet av Europeiska försvarsbyrån till följd av att byrån tas upp i Lissabonfördraget.

44. Europaparlamentet vill att det upprättas ett starkt partnerskap mellan kommissionen, parlamentet, Europeiska försvarsbyrån och de deltagande medlemsstaterna om utarbetandet av det åttonde ramprogrammet för investeringar inom teknikområden av gemensamt intresse på EU-nivå, inte minst med tanke på att EU:s satsningar på investeringar i FoU inom försvarssektorn i dag är cirka 10 procent av de amerikanska.

45. Europaparlamentet efterlyser ett starkt samarbete mellan Europeiska försvarsbyrån och Organisationen för gemensamt försvarsmaterielsamarbete (Occar), och vill ha information från chefen för byrån (vice ordföranden/den höga representanten) om resultatet av de förhandlingar om en administrativ lösning för deras samarbete som inleddes i april 2009.

46. Europaparlamentet hävdar på nytt att en av de viktigaste förutsättningarna för en självständig och trovärdig GSFP är en mer konkurrenskraftig och effektiv europeisk försvars- och säkerhetsmarknad som är öppen för offentlig upphandling, med en förstärkt europeisk teknisk och industriell bas för försvaret som beaktar viktig industriell kapacitet, leveranssäkerhet mellan länder, en fördjupad och diversifierad leverantörsbas samt ett utökat samarbete kring försvarsmateriel.

47. Europaparlamentet understryker betydelsen för den europeiska försvarsindustrin av att samtliga medlemsstater införlivar följande direktiv i den nationella lagstiftningen:

Onsdagen den 11 maj 2011

- (senast den 30 juni 2011) Direktiv 2009/43/EG om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen.
- (senast den 31 augusti 2011) Direktiv 2009/81/EG om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggtreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet.

Parlamentet rekommenderar medlemsstaterna att strikt följa tidsfristerna under kommissionens överinseende, utarbeta de nödvändiga genomförandebestämmelserna och utbilda personalen i hur de nya reglerna ska tillämpas. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att beakta de vägledande meddelanden som kommissionen utarbetat i detta hänseende.

48. Europaparlamentet rekommenderar att man snarast ser över genomförandet av den gemensamma ståndpunkten av den 8 december 2008, som innehåller gemensamma regler för kontroll av export av teknik och militär utrustning, för att garantera att samtliga berörda nationella myndigheter i medlemsstaterna verkligen följer den på ett enhetligt sätt.

49. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att hålla sig till Europeiska försvarsbyråns uppförandekod om upphandling av försvarsmateriel och dess uppförandekod för kompensation, för att förhindra att inremarknadsreglerna kränks och minska risken för korruption.

50. Europaparlamentet understryker att man för att främja den framväxande europeiska säkerhets- och försvarsindustrin måste åtgärda den brist på regler och standarder som begränsar marknadsmöjligheterna för såväl de stora aktörerna som små och medelstora företag och förhindrar interoperabilitet mellan säkerhetssystem. Parlamentet stöder till fullo Europeiska försvarsbyråns arbete inom ramen för den nya rättsliga grunden i Lissabonfördraget. Parlamentet förespråkar ett nära samarbete mellan Europeiska försvarsbyrån och kommissionen för att skapa en europeisk försvarsmarknad. Kommissionen uppmanas att i samarbete med Europeiska försvarsbyrån inleda en diskussion om en europeisk industripolitik på säkerhets- och försvarsområdet.

51. Europaparlamentet uppmanar de deltagande staterna att betrakta sitt deltagande i Europeiska försvarsbyrån som ett permanent åtagande och att förse byrån med tillräckliga mänskliga och ekonomiska resurser. Parlamentet efterlyser en ökning av utgifterna avsedda för operativa projekt och studier (hittills cirka 25 procent av budgeten), om det skulle gå så illa att veton mot en ökning av budgeten skulle fortgå under en längre tid.

52. Europaparlamentet uppmanar de stater som deltar i Europeiska försvarsbyrån att bidra till de arbeten och initiativ som kommer att presenteras av vice ordföranden/den höga representanten i hennes egenskap av ordförande för byrån, och uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att införa arbetsmetoder som ger de deltagande medlemsstaterna ökade befogenheter att ta ansvar som beslutsfattare i enlighet med byråns mellanstatliga natur och fördragets bestämmelser, med avsikten att bygga upp ett politiskt samförstånd.

53. Europaparlamentet anser att det finns ett behov att anta lagstiftningsåtgärder på EU-nivå, inklusive ett omfattande normativt system för privata militära företags och privata säkerhetsföretags fastställande, registrering, överlåtelse och övervakning av samt rapportering om överträdelser av tillämplig lagstiftning, för såväl den inre som den yttre dimensionen.

54. Europaparlamentet uppmanar därför kommissionen och rådet att initiera lämpliga åtgärder, närmare bestämt

- vad avser inre verksamhet, utarbetandet av en rekommendation som banar väg för ett direktiv om en harmonisering av nationella bestämmelser om tjänster som privata militära företag och privata säkerhetsföretag tillhandahåller, inbegripet tjänsteleverantörer och offentlig upphandling avseende tjänster,
- vad avser yttre verksamhet, utarbetandet av en uppförandekod som banar väg för ett direktiv om export av tjänster som privata militära företag och privata säkerhetsföretag tillhandahåller tredjeländer i den mån ovan nämnda direktiv inte omfattar detta.

Onsdagen den 11 maj 2011

Yttre och inre säkerhet

55. Europaparlamentet anser att de yttre och inre aspekterna av EU:s säkerhet bör behandlas som kompletterande delar av samma strategi, såsom Europeiska rådet gjorde klart efter mötena i Tammerfors (1999), Feira (2000) och Stockholm (2010), när det antog EU:s mål för området för frihet, säkerhet och rättvisa för perioden 2010–2014. Parlamentet betonar att centrala värden och normer som de mänskliga rättigheterna, de grundläggande rättigheterna och friheterna samt den humanitära rätten under inga omständigheter är förhandlingsbara i kampen mot internationell terrorism, och understryker att en av slutsatserna från Europaparlamentets tillfälliga utskott för CIA:s påstådda användning av europeiska länder för transport och illegal internering av fångar är att nationella och europeiska strategier och åtgärder mot terrorism måste bli föremål för en ökad parlamentarisk kontroll.

56. Europaparlamentet anser att det blivit allt tydligare i modern tid, och framför allt efter den 11 september, att många gränsöverskridande hot såsom terrorism, spridning av massförstörelsevapen, organiserad brottslighet, it-brottslighet, droger och människohandel inte kan bekämpas utan samordnade åtgärder som omfattar politiken för "extern" säkerhet och "interna" lagstiftningsåtgärder och politiska verktyg, vilket redan framhållits i Europeiska unionens första handlingsplan mot terrorism (2001) och Europeiska unionens strategi mot terrorism (2005). Parlamentet påminner om att rådets rapport från 2008 om genomförandet av den europeiska säkerhetsstrategin fäster uppmärksamheten på att misslyckanden från statligt håll påverkar den europeiska säkerheten, vilket fallet med Somalia tydligt visar.

57. Europaparlamentet inser att kopplingarna mellan den yttre och inre säkerhetspolitiken har blivit alltmer uppenbar i medlemsstaterna och framför allt i tredjeländer som USA, där Department of Homeland Security (DHS) inrättades 2003 genom att man slog samman 22 federala byråer, och som nu sysselsätter över 200 000 tjänstemän och har en budget på över 40 miljarder dollar per år. Det är inte förvånande att de viktigaste uppdragen för amerikanska DHS delvis är desamma som de uppdrag EU har sammanfört i området med frihet, säkerhet och rättvisa (skyddet av yttre gränser, migration, antiterrorism).

58. Europaparlamentet välkomnar att de viktigaste bestämmelserna i Lissabonfördraget återspeglar en anpassning till denna situation och möjligheterna att utnyttja synergier mellan den yttre och den inre säkerheten, inklusive

— en utvidgning av GSPF-mandatet med utökade uppdrag liknande Petersbergsuppdragen som kan bidra till kampen mot terrorismen, inbegripet genom att ge stöd till tredjeländer att bekämpa terrorismen på eget territorium; dessa bestämmelser bör tolkas i bred mening i linje med relevanta FN-resolutioner och med full respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna; parlamentet påminner emellertid om att militära insatser inte i sig är tillräckliga för att besegra den internationella terrorismen, och efterlyser oförminskade internationella ansträngningar för att identifiera och ta itu med de egentliga bakomliggande missförhållandena och samtidigt stärka dialogen och sprida förståelsen mellan olika civilisationer,

— en solidaritetsklausul: parlamentet håller med om att denna mekanism måste göras operativ och välkomnar kommissionens och vice ordförandens/den höga representantens åtagande att lägga fram ett övergripande förslag – som ska presenteras 2011 – och som ska utgöra basen för ett kollektivt åtagande från EU om att tillämpa solidaritetsklausulen i praktiken.

59. Europaparlamentet anser att den europeiska säkerhetsstrategin (2003) och strategin för inre säkerhet (2010) innehåller ett antal gemensamma sektorer – till exempel terrorism, organiserad brottslighet och it-säkerhet – som får konsekvenser för båda dimensionerna av säkerheten. Parlamentet instämmer därför i den tanke som framförts om behovet att förbättra det sätt på vilket de inre och yttre dimensionerna sammanförs och som kommissionen går in på i sitt meddelande "EU:s strategi för inre säkerhet: fem steg mot ett säkrare Europa" (2010) (COM(2010)0673).

60. Europaparlamentet anser att målen för den yttre och inre säkerheten kompletterar varandra, eftersom

— Kusp och COSI (den ständiga kommittén för inre säkerhet som inrättades genom EUF-fördraget) samt EU:s lägescentral (Sitcen) och säkerhetsrelaterade byråer som Europol, Eurojust och Frontex kommer att samarbeta och lägga fram en gemensam bedömning av hotbilden till EU:s institutioner,

Onsdagen den 11 maj 2011

- en modell för säkerhetsinformation kommer att utvecklas genom att Schengens informationssystem kopplas samman med alla övriga relevanta EU-övergripande nätverk, såsom VIS och Eurodac, med tillämpning av erfarenheter och bästa praxis från andra länder; parlamentet betonar att hoten mot den personliga integriteten och de etiska konsekvenserna av detta måste beaktas vid sammankopplingen,
- möjligheterna att spåra finansiering av terrorism finns inskrivna i avtalet mellan EU och USA om programmet för att spåra terrorism och genom alla lagstiftningsåtgärder som inför krav på spårbarhet för alla misstänkta transaktioner,
- definitionen av EU:s kritiska infrastrukturer tar hänsyn till effekten av mänskliga handlingar, såsom terrorattacker och it-angrepp.

61. Europaparlamentet anser att alla initiativ som anges ovan därför enbart kan vidtas med en stabil rättslig grund och lagstiftningsåtgärder som antas enligt EU:s ordinarie interna behörighet, som fordrar en kvalificerad majoritet i rådet, inbegriper medbeslutande i parlamentet och sist men inte minst kräver en rättslig granskning av EU-domstolen.

62. Europaparlamentet anser att det då är logiskt att EU ska prioritera de effektivare – och rättsligt stabilare – åtgärder som står till buds, det vill säga de som är en följd av den inre behörigheten, när ett och samma hot kräver en aktivering av inre och yttre säkerhetsåtgärder. Europaparlamentets roll bör vara avgörande även för tillhörande särskilda Gusp-strategier och Gusp-åtgärder.

63. Europaparlamentet påminner rådet och vice ordföranden/den höga representanten om att de ska hålla parlamentet informerat om läget för de yttre förbindelserna och framför allt förbindelserna med tredjeländer och internationella organisationer med vilka internationella avtal förhandlas eller ingås i EU:s intresse. Rådet påminns om att Europaparlamentet i enlighet med artikel 218.6 i EUF-fördraget ska informeras om och delta i förhandlingar om och ingående av avtal om utbyte av konfidentiell information med tredjeländer och internationella organisationer när avtalen inte uttryckligen omfattas av Gusp. Parlamentet förbehåller sig på samma sätt rätten att bedöma om avtalet mellan EU:s medlemsstater i rådet om skydd av konfidentiellt material som utbyts för EU:s räkning inte strider mot de rättigheter som fördraget ger parlamentet.

Säkerhet genom uppdrag

64. Europaparlamentet välkomnar att EU sedan 2003 har genomfört ett flertal insatser (24) på tre kontinenter med olika typer av ingripanden, av vilka de flesta varit civila uppdrag med fokus på polisväsendet, reformeringen av säkerhetssektorn och förstärkningen av rättsstaten. Parlamentet konstaterar att 16 av 24 GSFP-uppdrag hittills haft en civil karaktär.

65. Europaparlamentet konstaterar att denna trend har bekräftats genom profilen för de 13 uppdrag som för närvarande pågår och att uppdragen, utöver denna indelning i allt högre grad också måste vara "flerfunktionella", såsom fallet är när det gäller Eulex i Kosovo som omfattar ett flertal funktioner (polis, tull, rättssystem) med uppgifter som utbildning, övervakning och assistans samt verkställande uppgifter, eller som i fallet för det mer aktuella uppdraget EUTM Somalia med huvudkontor i Uganda, vilket är inriktat på militär utbildning av den federala övergångsregeringens säkerhetsstyrkor och som utgör ett exempel på den allt större tonvikten vid uppgifter som rör en reformering av säkerhetssektorn i samband med militär krishantering.

66. Europaparlamentet välkomnar den pågående reformeringen av de befintliga civila GSFP-koncepten: framför allt kommer de rättsstatliga principerna att ses som ett centralt begrepp för civila uppdrag som omfattar polis, rättsväsen, civilförvaltning, tull, gränsövervakning och andra relevanta områden till förmån för planerare och experter på plats som ska utforma och genomföra uppdrag med förstärkande och/eller ersättande (verkställande) uppgifter. Parlamentet stöder det arbete som pågår för att utveckla GSFP:s rättsliga uppdrag och påminner samtidigt om behovet att undvika onödiga överlappningar med eventuella gemenskapsprogram. Mot bakgrund av detta uppmanar parlamentet vice ordföranden/den höga representanten att utan dröjsmål förse parlamentet med detaljerad information om anlita av privata säkerhetsföretag och privata militära företag inom ramen för GSFP- och Guspuppdrag med angivande av krav på yrkeskunskaper och de företagsnormer som företagen åläggs att respektera, tillämpliga förordningar och olika typer av ansvar och skyldigheter enligt lag, övervakningsmekanismer, utvärdering av effektiviteten samt kostnaderna i detta sammanhang.

Onsdagen den 11 maj 2011

67. Europaparlamentet inser dessutom att Lissabonfördraget har möjliggjort en utvidgning av uppdrag liknande Petersbergsuppdragen, vilket redan visat sig i samband med ingripanden under åren innan fördraget trädde i kraft, och på så sätt förnyat och tillhandahållit en förstärkt politisk och rättslig ram som motsvarar verkligheten.

68. Europaparlamentet rekommenderar att man utnyttjar de erfarenheter som gjorts för att ge uppdragen ny stimulans i kvantitativa termer (EUTM Somalia är det enda nya uppdraget under de senaste två åren), eftersom uppdragen blir ett riktmärke för GSFP-uppdragen och därför också ett viktigt test för EU:s trovärdighet som internationell aktör.

69. Europaparlamentet understryker det brådskande behovet av konkreta framsteg inom olika tekniska, rättsliga och operativa aspekter, men framför allt politiska och strategiska aspekter. Parlamentet rekommenderar kraftfullt att varje uppdrag ska ingå i en tydlig politisk strategi (på medellång och lång sikt), och understryker att uppdragen inte genomförs som en ersättning för politik. Denna koppling är avgörande för ett lyckat genomförande av uppdraget och mer allmänt för att bryta den onda cirkel där GSFP, snarare än att vara ett instrument för Gusp, har en tendens att ersätta Gusp med all den inkonsekvens som detta innebär.

70. Europaparlamentet påpekar med oro att denna koppling till en klar politisk strategi hittills har saknats och fortfarande saknas i de flesta fall, vilket påverkar uppdragens effektivitet och resultat negativt, vilket framgår av följande exempel:

- Eupol Afghanistan har endast riktad verkan, eftersom det är inriktat endast på högre tjänstemän, och har bara nyligen tagits med i EU:s handlingsplan för ACPAK.
- Eulex Kosovo, EU:s viktigaste civila uppdrag, har stött på många hinder, framför allt på grund av bristen på stödjande lagstiftning och begränsningar vad avser personalen. Uppdraget har emellertid spelat en viktig roll för respekten för rättsstatsprincipen och fortsätter att bidra till stabiliteten i regionen.
- Eubam Rafah och Eupol COPPS, som allmänt erkänns och godtas som den främsta internationella samtalspartnern med sakkunskaper i polisfrågor inom de palestinska territorierna, har inte haft möjlighet att få någon större betydelse för konfliktens utveckling, eftersom det saknas en kraftfull politisk och diplomatisk strategi, vilket skulle behövas för ett förnyat åtagande på de palestinska territorierna.
- Eufor Althea i Bosnien och Hercegovina (som lanserades 2004 med utnyttjande av Berlin Plus-avtalen) har kanske uppnått de viktigaste målen, och därför behövs en politisk bedömning av det lämpliga i att anse uppdraget avslutat och få tillbaka betydande finansiella och mänskliga resurser (över 1 400 personer).
- EU har med framgång, genom Eunavfor Somalia (operation Atalanta), tagit ledningen för de internationella insatserna i kampen mot piratverksamhet, men en lösning på frågan om den rättsliga behandlingen av pirater måste uppnås snarast möjligt, och den bör baseras framför allt på Langrapporten, som nyligen lades fram för FN:s säkerhetsråd. Operation Atalanta kännetecknas av bristen på en tydlig genomförd regional strategi som kan motverka de grundläggande orsakerna till piratverksamheten och på ett effektivt sätt ta itu med den kroniska instabiliteten på Afrikas horn. Åtgärder för att stärka den regionala sjöbevakningens kapacitet bör vidtas utan dröjsmål.
- EUTM kan visa sig vara kontraproduktivt genom att det stärker den militära kapaciteten hos grupper som med tiden kan komma att ingå i miliser i Somalia.
- Eupol RD Congo och Eusec RD Congo har funnits i landet sedan 2007 respektive 2005 men har i bästa fall bara haft begränsade framgångar, och då enbart inom vissa grupper. Parlamentet rekommenderar att man i större utsträckning inriktar sig på frågan om sexuellt våld, i syfte att göra båda uppdragen effektivare.

71. Europaparlamentet välkomnar rådets beslut att genomföra operationen Eufor Libyen till stöd för humanitära biståndsinsatser om så begärs av FN/OCHA. Parlamentet uppmanar rådet att tillhandahålla omedelbart humanitärt stöd till Misrata och andra befolkningscentrum, särskilt sjövägen. Parlamentet är djupt oroat över det ökande antalet offer för konflikten i Libyen och över rapporterna om Gaddafiregimens påstådda användning av klustervapen och andra vapen mot civilbefolkningen. Parlamentet beklagar djupt att Eufors uppdrag begränsats till humanitära aspekter, när det fanns ett uppenbart behov av EU:s ledning i

Onsdagen den 11 maj 2011

fråga om övervakning till havs (verkställande av embargot och stöd till Frontex) samt humanitärt bistånd och skydd av civila i Libyen. I detta sammanhang påminner parlamentet om sin resolution av den 10 mars 2011, där vice ordföranden/den höga representanten uppmanades att undersöka möjligheten att tillämpa embargot med hjälp av GSFP:s luftresurser och marina resurser. Parlamentet beklagar att vissa medlemsstater beslutat att lägga in veto mot ett bredare mandat för Eufor Libyen, samtidigt som de på egen hand genomför just sådana operationer. Parlamentet begär att man inleder planeringen av en eventuell GSFP-operation på medellång till lång sikt i Libyen, på områdena för reformering av säkerhetssektorn, institutionsuppbyggnad och gränsförvaltning.

72. Europaparlamentet efterlyser en ökad samordning på plats, där delegationscheferna (som i dag är tjänstemän anställda av utrikestjänsten och inte längre av kommissionen) och EU:s särskilda representanter spelar en viktig roll. Parlamentet anser att en sådan samordning bör utövas på flera olika nivåer, och framför allt

- mellan EU-uppdrag som verkar i samma insatsområden för att undvika inkonsekvens och överlappning av insatser, som tidigare förekommit till exempel i Bosnien och Hercegovina på grund av skillnaderna mellan mandatet för Eufor Althea och EU:s polisuppdrag för att bekämpa den organiserade brottsligheten,
- mellan GSFP-uppdragen och EU:s övriga aktörer och instrument, framför allt i Palestina och när det gäller de afrikanska uppdragen,
- mellan samarbetsprojekt för utveckling och GSFP-uppdrag som en del av Gusp,
- mellan EU och andra internationella aktörer som är verksamma inom samma område, för att optimera samarbetets kvalitet på strategisk nivå (som till exempel utbildning av de afghanska säkerhetsstyrkorna som är uppdelad på EU, USA och Nato) och operativ nivå (med särskild hänvisning till avtalen för att reglera manöverutrymmet på marken för att möjliggöra ett utbyte av konfidentiell information och i samband med Natotruppersnas skydd av EU-personalen).

73. Europaparlamentet rekommenderar en reform av Athena-mekanismen för att rationalisera och öka andelen gemensamma kostnader (för närvarande uppskattade till cirka 10 procent) för att skapa en jämligare fördelning av bördorna för de militära operationerna som nu kommer att medföra ett ökat ekonomiskt ansvar för uppdragets deltagare som redan tar på sig ett tungt ansvar i fråga om risker och kostnader.

74. Europaparlamentet tar med glädje del av resultatet av Madridavtalet om skapandet av Europeiska utrikestjänsten som har lett till inrättandet av särskilda budgetrubriker för de viktigaste GSFP-uppdragen (Eulex Kosovo, Eupol Afghanistan, EUMM Georgia) för att garantera ökad insyn i och bättre parlamentarisk kontroll över utgifterna. Det är viktigt att varje GSFP-uppdrag ges en egen budgetrubrik. Parlamentet bekräftar sin vilja att samarbeta med det nya permanenta ordförandeskapet för Kusp för att förbättra och effektivisera de gemensamma samrådsmötena om Gusp i linje med unionens höga representants uttalande om den politiska ansvarighet som överenskommit i Madrid. Parlamentet drar gärna lärdom av hur den amerikanska kongressen och andra nationella parlament fungerar när det gäller förfaranden och metoder för att kontrollera säkerhets- och försvarspolitiken.

75. Europaparlamentet begär att man, enligt vad som föreskrivs i Lissabonfördraget, inrättar startfonder för förberedande aktiviteter inför militära operationer för att påskynda utbetalandet av medel inom ramen för den i sammanhanget föreslagna revideringen av Athena-mekanismen.

76. Europaparlamentet rekommenderar att man tar itu med svårigheterna att få tag i experter för de civila uppdragen (som i fallet med uppdragen Eulex Kosovo och Eupol Afghanistan) som, enligt vad som framgått, utgör den vanligaste typen av ingripanden, och rekommenderar att man ser till att snabbt få ut dessa personer på fältet på ett hållbart sätt.

77. Europaparlamentet rekommenderar att man på lämpligt sätt engagerar kvinnlig personal på alla nivåer av krishantering inom ramen för den integrering av jämställdhetsperspektivet som förespråkas i säkerhetsrådets resolution 1325 och för att öka de civila och militära uppdragens effektivitet. Parlamentet betonar hur viktigt det är att kvinnor inkluderas på de högre nivåerna i beslutsprocessen, att regelbundna samråd förs med det civila samhället, inklusive kvinnoorganisationer, och att man ökar kapaciteten att arbeta med jämställdhetsfrågor inom ramen för uppdragen. Parlamentet efterlyser inrättandet av ett lämpligt

Onsdagen den 11 maj 2011

offentligt förfarande för klagomål i samband med GSFP-uppdrag vilket särskilt skulle kunna utgöra ett stöd vid inrapportering av sexuellt och könsrelaterat våld. Parlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att i sexmånadersutvärderingen av GSFP-uppdragen inkludera ingående rapportering om kvinnor, fred och säkerhet. Parlamentet betonar vikten av att EU utser fler kvinnliga poliser och soldater till GSFP-uppdragen, och anser att de kvinnliga poliserna i FN:s fredsstyrka i Liberia skulle kunna fungera som förebild i detta hänseende.

78. Europaparlamentet uppmanar vice ordföranden/den höga representanten att vidta lämpliga åtgärder för att optimera utnyttjandet av de potentiella möjligheter som står till buds genom de europeiska resurserna och kapaciteterna för civila uppdrag, och noterar med oro de höga kostnaderna för säkerheten i samband med uppdragen Eujust Lex Irak och Eupol Afghanistan, som överläts till privata säkerhetsföretag.

79. Europaparlamentet håller med om att det är nödvändigt att skapa robustare formella, institutionaliserade mekanismer som regelbundet utvärderar genomförandet av uppdragen på plats på grundval av gemensamt överenskomna kriterier. Parlamentet anser att detta skulle göra det möjligt att utnyttja vinsterna i form av politisk-strategiska, tekniska, juridiska och operativa erfarenheter och på lång sikt skapa en bas för att förbättra pågående insatser och utarbeta kriterier som kan tillämpas på de kriser som uppkommer genom att på ett bättre sätt balansera strategiska intressen och tillgängliga resurser.

Säkerhet i partnerskap

80. Europaparlamentet framhåller att det internationella systemets multipolära utveckling och definitionen av strategiska partnerskap måste omfattas av ett aktivt engagemang för att främja multilateralismen, eftersom det är den dimension som bäst låter sig förenas med respekten för den allmängiltiga rättsstatsprincipen, EU:s särart och det växande inbördes beroende som utmärker globaliseringsprocessen.

81. Europaparlamentet upprepar att EU till fullo respekterar bestämmelserna och principerna i FN-stadgan och erkänner att FN:s säkerhetsråd har det grundläggande ansvaret för att upprätthålla internationell fred och säkerhet.

82. Parlamentet påminner om Lissabonfördragets krav att EU ska främja multilaterala lösningar, framför allt inom ramen för FN, och att EU:s internationella agerande som sin ledstjärna ska ha principerna i FN-stadgan och i folkrätten samt EU:s egna principer och värden.

83. Europaparlamentet anser att Lissabonfördraget, ur rättslig synvinkel, har överbrygгат den tidigare klyftan mellan unionens och gemenskapens politik genom att göra EU till en juridisk person och genom att stärka självständigheten för EU:s rättsordning vad gäller internationell rätt, också när den internationella säkerheten hotas, vilket domstolen redan konstaterat i Kadi-målet (enligt vilket internationell rätt endast kan inlemmas i EU:s rättsordning enligt de villkor som framgår av gemenskapens konstitutionella principer).

84. Europaparlamentet uppmanar de medlemsstater som är medlemmar av säkerhetsrådet att försvara EU:s gemensamma ståndpunkter och intressen och att arbeta för en reform av FN genom vilken EU som sådant skulle kunna få en egen permanent medlemsplats.

85. Europaparlamentet understryker behovet att stärka samarbetet mellan EU och FN på området kris- hantering, särskilt under tidiga skeden av en kris och under återuppbyggnaden efter konflikter, med nära koppling till lämpliga strukturer inom den nyinrättade utrikestjänsten.

86. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att vidta de åtgärder som krävs för att göra det lättare för EU att på ett effektivt sätt delta i FN:s generalförsamlings möten.

87. Europaparlamentet bekräftar att Nato fortfarande utgör grunden för det kollektiva försvaret av de medlemsstater som ingår i organisationen och sträcker sig längre än sina medlemsstater. Parlamentet påminner om behovet av ett konstruktivt samarbete mellan EU och Nato, i synnerhet när båda organisationerna är engagerade i samma insatsområden, och ser fram emot de förslag som den höga representanten gavs i uppdrag att utarbeta i Europeiska rådets slutsatser från september 2010 avseende samarbetet mellan EU och Nato i samband med krishantering.

Onsdagen den 11 maj 2011

88. Europaparlamentet välkomnar överenskommelsen om Natos nya strategiska koncept om att ytterligare stärka det strategiska partnerskapet mellan EU och Nato. Parlamentet bekräftar att även EU konfronteras av merparten av de hot som identifieras i det nya strategiska konceptet, och betonar betydelsen av att öka samarbetet mellan EU och Nato i samband med krishantering i en anda av ömsesidig förstärkning och med respekt för de båda organisationernas självständiga beslutsprocesser. Parlamentet fäster uppmärksamhet vid nödvändigheten att man i krishantering undviker en onödig överlappning av insatser och resurser, och uppmanar EU och Nato att fördjupa sitt samarbete med hjälp av sina respektive medel, inom ramen för ett helhetsgrepp på kriser där båda är engagerade på fältet. Parlamentet uppmanar med eftertryck Nato att strikt begränsa utvecklingen av civil kapacitet, i syfte att undvika en dubblering.

89. Europaparlamentet understryker den afrikanska kontinentens grundläggande betydelse för EU:s säkerhet, fredsbevarande och konfliktförebyggande. Parlamentet stöder ett nära samarbete mellan EU och Afrikanska unionen inom ramen för partnerskapet för fred och säkerhet i anknytning till den gemensamma strategin för Afrika och EU. Parlamentet uppmanar ett starkt deltagande och ansvarstagande av Afrikanska unionen, framför allt vad gäller krishantering, och bekräftar nödvändigheten av att kommissionen och medlemsstaterna vidtar konkreta åtgärder i kampen mot handeln med och spridningen av handeldvapen och lätta vapen. Parlamentet stöder åtagandena i Tripolideklarationen om att göra den afrikanska freds- och säkerhetsarkitekturen fullt operativ.

90. Europaparlamentet rekommenderar särskilt att afrikanska resurser för tidig varning och förebyggande av konflikter tas fram, att medlingskapaciteten för panelen av "vise män" förstärks och att man studerar möjligheter att tillämpa rekommendationerna i Prodirapporten om finansieringen av fredsbevarande insatser i Afrika. Parlamentet kräver att förbindelserna fortsätter med samarbete som grund och att kapaciteten för afrikanska subregionala organisationer stärks.

91. Europaparlamentet påminner om att samarbetet med enskilda tredjeländer bör förstärkas inom ramen för GSFP, utöver partnerskapen med andra internationella organisationer såsom FN, Nato och Afrikanska unionen. Parlamentet påminner om att erfarenheterna har visat att tredjeländer kan tillföra GSFP-uppdragen viktiga tillgångar, mänskliga resurser och expertkunskaper, bland annat i samband med Eufor Tchad/CAR, där Ryssland tillhandahöll välbehövliga helikoptrar och Eufor Althea, där länder som Turkiet och Marocko bidrog med betydande trupper. Att engagera tredjeländer kan dessutom öka legitimiteten för GSFP-operationer och bidra till att skapa en bredare säkerhetsdialog med viktiga partner, samtidigt som man håller fast vid åtagandet att främja respekten för de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen.

92. Europaparlamentet anser att en sådan dialog bör gälla hotbilder, omfatta tredjeländers deltagande i EU:s övnings- och utbildningsaktiviteter (om det är relevant) och leda till ett närmare ömsesidigt engagemang över hela linjen. Parlamentet anser att man bör ta itu med procedurtekniska hinder för att underlätta samarbetet med tredjeländer och undvika de förseningar som förhandlingar om varje enskilt bidrag kan medföra. Parlamentet anser också att ramavtal och standardförfaranden skulle kunna införas tillsammans med vissa tredjeländer, för att underlätta deras deltagande.

93. Europaparlamentet understryker vikten av ett samarbete om GSFP med EU:s grannar som bör vara regionalt balanserat och erbjuda ett brett spektrum med möjligheter som skulle gynna reformer inom säkerhetssektorn i partnerländerna. Ett sådant samarbete skulle inte bara bidra till att skapa civil och militär kapacitet hos EU:s östra och södra partnerländer så att de kan delta i GSFP-uppdrag, utan även ge ett starkare stöd för att hantera den regionala säkerheten.

*

* *

94. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till Europeiska rådet, vice ordföranden/den höga representanten, rådet, kommissionen, medlemsstaternas parlament, Natos parlamentariska församling samt FN:s och Natos respektive generalsekreterare.